

Kleine jagers langs Huisduinen tijdens het najaar van de afgelopen 10 jaren

Zeetrekters kijken altijd uit naar het najaar. Menig weerbericht wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Vooral naderende depressies op de Atlantische oceaan kunnen langs de kust voor stormachtige periodes zorg dragen. Deze lage drukgebieden zorgen doorgaans voor een stevige wind vanuit het zuidwesten. Soms naderen deze stormvelden vanuit het westen, dus direct op de Hollandse kust. Tijdens dergelijke weersomstandigheden worden zeevogels naar de kust geblazen en komen zodoende in het vizier van de vogelspotters. Dit zijn van die dagen dat menige zeetrekter handenwrijvend met telescoop of verrekijker de zee afspeurt naar mogelijke bijzonderheden.

Kleine jager (donkere fase)

Foto Peter Das

In het oog springende soorten zijn bijvoorbeeld de grauwe- en noordse pijlstormvogel, noordse stormvogel, stormvogeltje, vaal stormvogeltje, Rosse franjepoot en de vier soorten jagers, waaronder in het bijzonder de kleine jager. Deze soort kent twee verschillende kleden, namelijk donkere- en lichte fase. Jonge vogels overigens zijn donkerbruin of veel lichter; gebandeerd en warmbruin. Afkomstig uit de broedgebieden die op de toendra liggen of langs kustvlakten bestaande uit veen. Incidenteel worden ook wel kleine broedkolonies op kale eilandjes voor de kust aangetroffen. In Nederland staat deze soort als doortrekker te boek en zijn dan in het najaar meestal vanaf augustus tot half november te zien. Het aantal doortrekkers wordt op 2.000-10.000 geschat (2008-2012). Ze zijn dan op trek naar de overwinteringsgebieden ten zuiden van de evenaar.

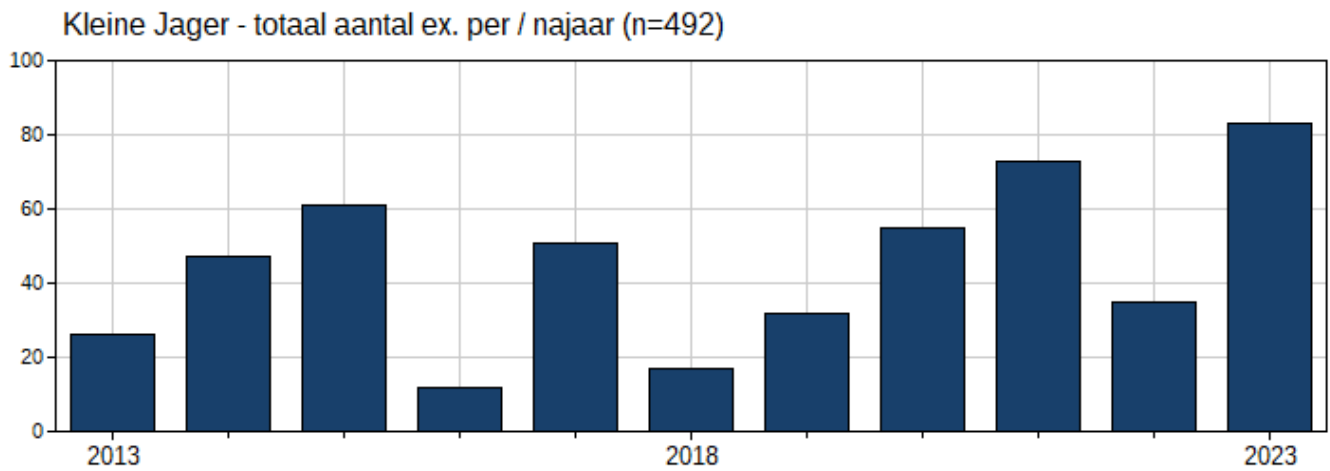

fig.1

jaar	exx. teluren
2013	26 314:00
2014	47 380:00
2015	61 389:00
2016	12 414:15
2017	51 313:50
2018	17 455:30
2019	32 473:35
2020	55 495:05
2021	73 441:30
2022	35 477:00
2023	83 416:30

Kleine Jager (lichte fase) foto Henk Post

Niet alleen de harde aanlandige wind is een belangrijke factor in het ruimtelijke patroon van hun voorkomen die daarmee samenhangt. Er bestaat zeker een correlatie met de aanwezigheid van 'noordse dieven' in de kustzone. In jaren met veel kleine jagers is er in zekere zin een positief verband tussen het uurgemiddelde van kleine jagers en dat van 'noordse dieven'. De voedselsituatie hangt dus af door de aanwezigheid van visetende sterns en kleine meeuwen. Ze vallen al op grote afstand op door het opvallende en volhardende jagen achter meeuwen en sterns aan, met als doel om hen van hun voedsel te beroven. Kenmerkend voor kleine jagers is de stevige, valkachtige vlucht met lange, spitse vleugels.

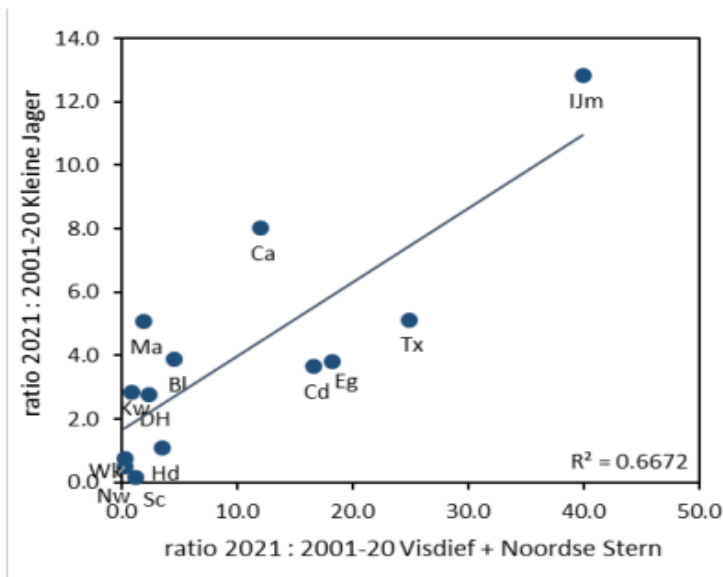

Fig. 7. Relatieve talrijkheid (t.o.v. 2001-2020) van Kleine Jagers in 2021 in relatie tot de relatieve talrijkheid van Visdief + Noordse Stern, op 13 telposten langs de hele Nederlandse kust (Bl Bloemendaal, Ca Castricum, Cd Camperduin, DH Den Haag, Eg Egmond, Hd Huisduinen, IJm IJmuiden, Kw Katwijk, Nw Noordwijk, Ma Maasvlakte, Sc Schiermonnikoog, Tx Texel, Wk Westkapelle). ($F_{1,11} = 20.1, P < 0.001$)

Fig.2

Die talrijkheid per jaar kan significant verschillen. Een eenduidige verklaring valt dus niet te geven. Het aantal langstrekkende jagers valt dus samen met een combinatie van de weersomstandigheden en de aanwezigheid van het aantal visdieven en noordse sterns. Dit verband wordt nog duidelijker als er rekening wordt gehouden met verschillen in de 'normale' talrijkheid van deze soorten. Naarmate op de telpost het aantal 'noordse dieven' groter was dan gemiddeld in 2001-2020, was ook het aantal kleine Jagers daar groter dan gemiddeld (fig. 2).

Het aantal grote sterns en kleine meeuwen heeft navenant weinig invloed op de aanwezigheid van kleine jagers. Visdieven daarentegen zijn gemakkelijker te parasiteren en geven hun prooi eerder op en hiervan profiteren deze kleptomanen. De aantallen van noordse stern en visdief zijn alle jaren op een vergelijkbaar niveau. Echter de schematische weergave (fig 2) laat een negatieve trend van de kleine jager zien. Het ziet er dus helaas niet naar uit dat 2023 een omkering inleedt van de langjarige afname van kleine Jagers voor de Nederlandse kust. Ondanks het positieve resultaat van het afgelopen jaar. De langdurige negatieve trend volgens de statistieken in de periode 2001 -2020 van het aantal waarnemingen van kleine jagers langs de gehele Hollandse kust geldt dus ook in zekere zin voor Huisduinen.

Kees Rebel

Ref: ANWB vogelgids van Europa. - K. Mullarney ...[et. al] : Tirion : Baarn.- 2000.

Nieuwsbrief zeetrekten; nr. 3, september 2022. - H. Schekkerman en G.Troost

SOVON.nl

Trektellen.nl : analyse

Vogelbescherming.nl